

La cultura festiva: batalla per la igualtat, la fraternitat i la identitat.

Publicat per [Interacció](#) [1] el 20/06/2019 - 11:17 | Última modificació: 20/06/2019 - 16:04

[Verònica Gisbert Gracia](#) [2], [Joaquim Rius-Ulldemolins](#) [3], [Gil-Manuel Hernández](#) [4] i [Martí](#) [5]. «Cultura festiva, política local y hegemonía social: Comparativa de los casos de los Moros i Cristians (Alcoi), las Falles (València) y La Patum (Berga)». [RES. Revista Española de Sociología](#) [6] Vol. 28, Núm. 1 (2019) p. 79-94

La cultura festiva s'ha convertit, a l'inici del segle XXI, en un element cada cop més central en la vida social, la identitat territorial i l'economia de les ciutats. A mig camí entre la tradició, la [patrimonialització](#) [7] i la [innovació](#) [8], la cultura festiva sovint s'ha analitzat en les seves vessants simbòliques, econòmiques o turístiques, però poques vegades s'ha estudiat com un espai de disputa per l'hegemonia cultural i social de la identitat i l'ordre social que entren en tensió amb les iniciatives orientades a la inclusió social i la igualtat de gènere.

A partir de tres casos molt rellevants per la seva dimensió local i internacional que trobem als [Països Catalans](#) [9] que són; [els Moros i Cristians](#) [10] (Alcoi), [les Falles](#) [11] (València) i [la Patum](#) [12] (Berga), l'article examina el conflicte entre l'esfera tradicional de la cultura festiva i el canvi polític, així com les diverses estratègies de la seves governances.

Una *filà* dels Moros i Cristians a Alcoi.

D'aquesta manera, "[Cultura festiva, política local y hegemonía social: Comparativa de los casos de los Moros i Cristians \(Alcoi\), las Falles \(València\) y La Patum \(Berga\)](#) [13]", **es proposa analitzar el combat per l'hegemonia a la festa i en conseqüència en la política local per part de diversos sectors amb diferents posicions en l'eix esquerra i dreta, i en l'eix tradicionalista i anti-traditionalista.** Actualment, trobem la dreta tradicionalista que s'erigeix en defensora de l'ortodòxia i d'una continuïtat immutable de la festa, una posició que normalment ha gaudit d'un ampli consens i que ha conviscut amb governs també d'esquerra, generalment aliens al tradicionalisme. La novetat, és l'existència d'una dreta teòricament anti-traditionalista i una esquerra, que sense ser tradicionalista, considera els elements culturals i simbòlics com una part important del combat polític per l'hegemonia. Aquest gir ha generat un nou terreny de joc i un nou objecte de disputa en la política cultural sobre la gestió de la festa i els seus efectes sociopolítics, que com bé sabem pel títol, l'article analitza a partir d'aquests tres casos:

Moros i Cristians a Alcoi: Inici de canvi en una cultura festiva hegemnitzada per una concepció tradicional del gènere.

Falles de València: Una neo-tradició amb dificultats per evolucionar.

La Patum de Berga: intents de modernització i inclusivitat de la festa des del govern local.

Una falla i la il·luminació de Falles als carrers de València.

Tots tres casos mostren com les societats modernes que han heretat, conservat, transformat i promogut una cultura festiva, aquesta es converteix en un focus central de la política i en el terreny de lluita per l'hegemonia local. Explica, a més, la **creixent consciència dels sectors polítics locals orientats, d'una banda, a competir per l'hegemonia a la festa per tal de mantenir el control per part dels sectors festius tradicionalistes i, d'altra banda, el repte dels governs d'esquerra a l'hora de disputar-se els organismes de governança de la festa a fi de promoure un canvi inclusiu i igualitari.**

Dones i homes al salt de maces a la Patum de Berga. Foto: David Borrat.

Aquesta disputa, en cada context local s'expressa de forma diferent com pot observar-se en els Moros i Cristians d'Alcoi, principalment en la reivindicació per la inclusió de les dones en la festa; en les Falles de València, en la tensió entre el nou govern i un sector festiu immobilitista i ultraconservador que bloqueja en certa mesura el canvi; i a La Patum de Berga, a la que una decidida actuació del nou govern d'esquerreres ha aconseguit una major inclusivitat a la festa. Per finalitzar, remarcar que **els tres casos ens mostren un procés viu i en evolució que obre una via d'investigació i reflexió sobre el "costat fosc" de la cultura festiva, que és capaç de generar una pugna per la dominació i l'hegemonia política de la festa.**

Malgrat que l'article es centra en l'anàlisi d'aquestes tres festes, aquest estudi podria ser extrapolable a totes les fires i festes d'arreu, on es solen produir amb més o menys acusació aquestes tensions entre la tradició més essencialista i els canvis inclusius per fomentar la igualtat entre conciutadans. Es donen casos semblants a les festes populars del vostre municipi?

Per a més informació, podeu consultar l'article complet:

PDF [Cultura festiva, política local y hegemonía social: Comparativa de los casos de los Moros i Cristians \(Alcoi\), las Falles \(València\) y La Patum \(Berga\)](#) [13]

HTML [Cultura festiva, política local y hegemonía social: Comparativa de los casos de los Moros i Cristians \(Alcoi\), las Falles \(València\) y La Patum \(Berga\)](#) [14]

[Inicieu sessió](#) [15]o [registreu-vos](#) [16]per a enviar comentari

Etiquetes: cultura popular

Etiquetes: festivals

Etiquetes: inclusió

Etiquetes: igualtat

Etiquetes: polítiques públiques

Etiquetes: governança

Etiquetes: tradició

Etiquetes: Berga

Etiquetes: València

Etiquetes: administració local

Etiquetes: Alcoi

- [17]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2019/cultura-festiva>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://www.uv.es/uvweb/universidad/es/ficha-persona-1285950309813.html?p2=gisgrave>

[3] <https://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?idx=au&q=Rius-Ulldemolins>

[4] <https://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?idx=au&q=Gil-Manuel+Hern%C3%A0ndez>

[5] <https://uv.academia.edu/GilManuelHern%C3%A1ndezMart%C3%AD>

[6] <https://recyt.fecyt.es/index.php/res/issue/archive>

[7] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2014/11/07/patrimoni-immaterial-debat>

[8] <https://interaccio.diba.cat/search/node/%22innovaci%C3%B3%22%20%22cultura%20popular%22>

[9] <https://interaccio.diba.cat/search/node/%22pa%C3%AFsos%20catalans%22>

[10] http://www.alcoyturismo.com/alcoy/web_php/index.php?contenido=descripcion&id_boto=4040

[11] <http://www.fallas.com/index.php>

[12] <http://www.lapatum.cat/>

[13] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/66948-217058-1-pb.pdf>

[14] <https://recyt.fecyt.es/index.php/res/article/view/66948>

[15] <https://interaccio.diba.cat/>

[16] <https://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>

[17] <https://interaccio.diba.cat/node/8009>